

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko sè sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Hinko Likar: Čebelarjeva opravila meseca avgusta. — Hinko Likar: Navodila k umni čebeloreji. — Jan. Jurančič: Avstrijski panj. — Dopisi. — Raznosterosti. — Vprašanja in odgovori. — Novi udje čebelarskega društva za l. 1899. — Listnica uredništva. — Inserati.

Čebelarjeva opravila meseca avgusta.

Lep in za čebelorejo ugoden bil je mesec julij. Noči so bile hladne; dnevi pa topli, soparni, kar je pouzročevalo, da so cvetke močno medile. Prijeten duh se je razširjal okolu čebelnjaka ter naznanjal, da čebele ne priletavajo prazne domov. Ako bode še jesen ugodna, potem bomo imeli čebelarji dobro letino. — Rojile so čebele letos sicer malo, — vsaj v tukajšnji okolici, — a to naj ne žalosti čebelarja, kajti bolje malo panjev, a težkih, kakor mnogo lahkih. Veliko rojičev, veliko mrličev!

Meseca avgusta ima čebelar deloma še nekaj tistih opravil, kot meseca julija; zlasti mora paziti na brezmatičnost panjev. Ko pa se prepriča, da imajo vsi panji oplojene matice, prične lahko že ta mesec zamenjavati stare matice z mladimi. Kako se zamenja matica, povedal sem v prvih člankih. Kakor pa mora biti konjerejec, govedorejec itd. previden pri izbiranju plemene živine, ravno tako mora paziti i čebelar, da izbere le dobre, čvrste, rodovitne matice za pleme. Umni konjerejec bode pustil za pleme čvrstega, dobrega žrebca ali kobilo dobrih čvrstih starišev, oziral se ne bode samo na žival, katero hoče za pleme pustiti, ampak oziral se bode tudi na nje prednike; ravno tako se mora ozirati tudi umen čebelar, da izbere matice od močnih, čvrtih ljudstev. S tem se čebelno pleme vedno bolj in bolj zboljšuje

Po mnogih krajih preneha meseca avgusta paša; s tem pa preneha tudi matica staviti zalego. To je pa zelo slabo, ker na ta način vzimijo le stare čebele, katere težko zimo preživijo, a tudi panj že pred zimo zelo oslabi, zlasti pa še po zimi. Dobro je, da krmi čebelar v tem slučaju svoje čebele s tekočo krmo. To bode matico vsposbudilo, da bode začela vnovič staviti zalego, vsled česar bode dobil panj pred zimo mnogo mladih čebel, katere ni še delo izmučilo in bodo zimo lahko prestale ter v spomladi pridno delale.

Mnogo je pa čebelarjev, kateri prepeljejo zaradi pomankanja paše svoje čebele v drug kraj, kjer je dobra paša, zlasti meseca avgusta v kraje, kjer je dosti ajde sejane. To je zelo dobro in pametno ter se navadno dobro izplača. Seveda je tudi tu uspeh največ odvisen od vremena. — Za pašo naj čebelar svoje čebele popred dobro pripravi. Kar je medu odveč, naj ga iztrča. Nespametno in nevarno je prepeljavati težko satovje, zlasti še v tem času. Zaradi vročine se satovje kaj rado odtrga, zmečka čebele in se ponesnaži. Namesto polnega satovja, daj jim prazno nazaj. Preveč medu jim pa vendar ne sme vzeti, ker nastane lahko slabo vreme, čebele ne morejo na pašo in lakote umirajo. Okvirčke dobro zagozdi, da se ne morejo premikati, ali celo pasti iz zarez. Vrata morajo imeti veliko odprtino prevlečeno z žičino mrežo, da čebelam ne primanjkuje zraka ter da jih vročina ne mori. Tudi pri izletalnici mora dohajati zrak v panj. Močnejši ko je panj, več zraka mora imeti. Čebele naj se naložijo na nalašč za to pripravljene lege, da se panji ne stresajo, ampak lahko gugajo. Tudi ako jih naložiš v železnični voz, naloži jih, ako mogoče, na lege, če ne pa vsaj na slamnate kite. Na novem kraju naj se zložijo panji vsaj približno tako, kakor so bili zloženi doma, odpro naj se pa še-le potem, ko so se čebele nekoliko umirile, drugače prehitro izlete iz panja in zaidejo v druge panje. Srečen čebelar, kateri ima ves čas dobro čebelno pašo v svojem okolišu!

Čebelarški pozdrav!

Hinko Likar.

Navodila k umni čebeloreji.

Podaja Hinko Likar.

V.

Vsi v zadnjih člankih opisani roji so naravni roji, ker rojijo čebele vsled naravnega nagona. Razven naravnih rojev imamo pa tudi umetne roje, to so roji, katere dela čebelar. Marsikateri čebelar bode, čuvši o umetnih rojih, nezaupno zmajeval z glavo. Resnica je sicer, da se mnogo čebelarjev ne more sprijazniti z umetnimi roji, vendar pa se z istimi pečajo najiminitnejši čebelarji sedajnega časa. Umetni roji niso nič novega; delali so iste že stari narodi, kakor Egipčani, grški Turki i. t. d. Z umetnimi roji so se pečali čebelarji zlasti v preteklem stoletju; vendar ne z dobrim uspehom, ker niso poznali notranjega življenja čebel. Dandanes pa, ko natanko poznamo če-

belno življenje, ter imamo premakljivo satovje, se delajo umetni roji s prav dobrim uspehom. Seveda se morajo delati isti z veliko previdnostjo; ne tja v en dan — nepremišljeno. Kdor hoče delati umetne roje, mora poznati teorijo čebelarstva popolnoma ter naj si ogleda, kako jih delajo drugi večji čebelarji. Potem naj še-le poskuša pri svojih čebelah in to po malem, ne z vsemi panji naenkrat. Treba je skušnje, drugače delo spodleti.

Katere prednosti pa imajo umetni roji? Čebelar pomnoži število panjev, kakor si želi. Že to je velike vrednosti! Nikakor pa ne mislim tu, da si bode čebelar pomnožil panje, bogsigave kako visoko. Umni čebelar dobro ve, da si s prevelikim množenjem panjev ne bode pomnožil dohodkov čebeloreje, ampak pomanjšal. On dobro ve, da je bolje imeti malo, a dobrih močnih panjev, kakor mnogo slabih. Znani veččak pater Schachinger je po skrbnem opazovanju razvidel, da nabere pri dobri paši

20 tisoč čebel	$\frac{1}{4}$ kg
30 " "	$\frac{3}{4}$ "
40 " "	2 "
50 " "	3 " medu na dan;

tedaj 40 tisoč čebel štirikrat toliko kot 20 tisoč, ali panj s 40 tisoči čebel nabere toliko, kot 4 panji z 20 tisoči čebel. To si čebelarji dobro zapomnimo! Umetne roje dela čebelar lahko prilično; ni mu treba čakati, da bi čebele same rojile. To je posebno dobro, ako ima čebelar mnogo panjev.

Umetni roji se pa ne smejo delati, kadar bi se čebelarju zljubilo, ampak treba je čakati, da postane panj za rojenje sposoben, zrel, t. j. postati mora močan, imeti mnogo zalege in tudi trote. Kako napačno bi storil čebelar, ako bi v spomladi s slabimi še ne razvitimi panji delal umetne roje. Stem bi si uničil vse panje. Tedaj le takrat, kadar je panj zrel za rojenje, delajo naj se umetni roji.

Umetni roji delajo se na več načinov. Zelo priprost je sledeči način:

Ko postane panj zrel za rojenje, kakih 8 dni pred naravnim rojenjem, vzemi — kakega lepega dne dopoldne, — najbolje po daljšem deževju, — prazen panj ter ga postavi poleg starega, iz katerega hočeš roj narediti. Starega odpri ter jemlji iz njega sat za satom, dokler ne najdeš matice. Ko to zapaziš, vloží sat na katerem je matica, z vsemi čebelami vred v novi panj in sicer na prvo mesto k izletalnici. Za tem vloží 1 sat z medom 4—5 okvirčekov s čebelnim satovjem in 5—6 okvirčekov z začetki umetnega satovja. Ta novi panj postavi na mesto starega, starega postavi na poljubno novo mesto. Novi panj dobi toraj sat z zalego, s čebelami in matico; dalje dobi pa vse starejše čebele, katere so na paši in katere bodo še na pašo izletele, ker se bodo vrnille le vse na ono mesto, kjer je stal stari panj, toraj zdaj v novi panj. Stari panj pa ima vse dosedanje satnike razven enega, zalego ter vse mlajše čebele, katere niso še izletele in teh je mnogo, ker zaradi dežja ni moglo zadnje dni mnogo čebel izleteti. Oba panja bodeta začela čvrsto delati ter nositi cvetni prah in med. V novem panju bode za-

čela matica takoj zalego staviti, v starem panju pa si bodo čebele vzgojile novo matico.

Ako pa ima stari panj že zadelano matično zalego, vzemi istemu tretjino satov, zalego ter z eno zadelano ali zaprto matičino celico ter vložimo vse to v novi panj, katerega postavimo zopet na mesto starega, tega pa na novo mesto. Tako dobi novi panj tretjino satov in vse starejše čebele, stari pa 2 tretjini satov ter mlajše čebele s staro matico.

Je še mnogo načinov po katerih se delajo umetni roji, a ta dva sta zelo priprosta, pri tem pa dobra, zato sem ju omenil.

Avstrijski panj.

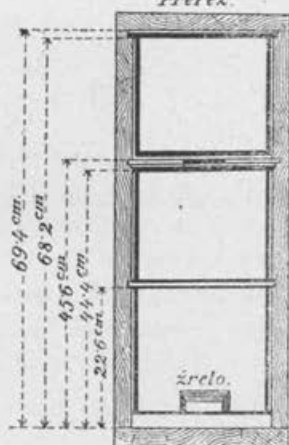
(Piše Jan. Jurančič.)

(Konec.)

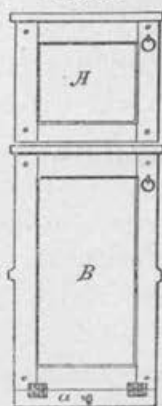
Žrelo je 8 cm široko, zunaj 1 cm visoko, znotraj je pa visoko 2 cm. Ako je odločen panj za čebelnjak, mora imeti žrelo v prednji steni, 2 cm visoko

Pod.1.

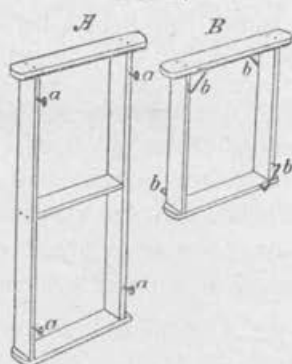
Prerex.

Pod.2.

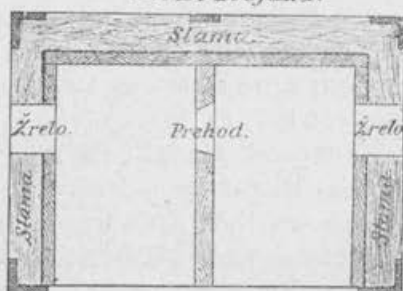
Pod.3.

od dna, da se v zimi z mrtvimi čebelami ne zamaši. Narejen naj bo iz 3 cm debelih desak in s karbolinejem pobarvan; dobro je pobarvati s karbolinejem dno tudi od znotraj, da ga tako črvi ne snedo.

Če naj pa panj na prostem stoji, je bolje narediti žrelo na strani, ker je potem satje obrnjeno proti žrelu, toraj „mrzel izdelek“, kar je na vsak način čebelam ugodneje, kakor če je satovje k žrelu počrez. Če je tedaj žrelo na strani, naj bode tik ob dnu, od prednje stene 8 cm oddaljeno in znotraj 2 cm visoko; ko bi bile višje, bi satniki ob tem zadevali; tudi bi zapirali zraku prosti vhod skozi žrelo.

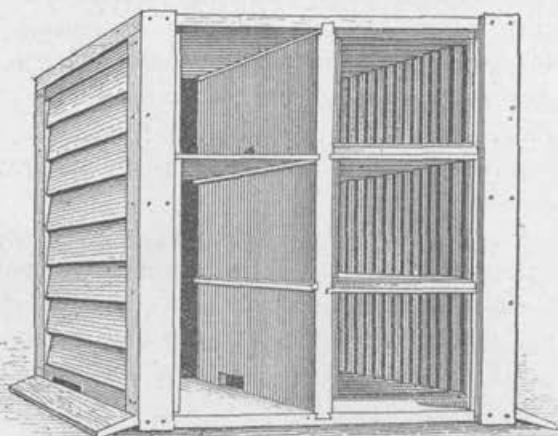
Tločrt dvojaka.

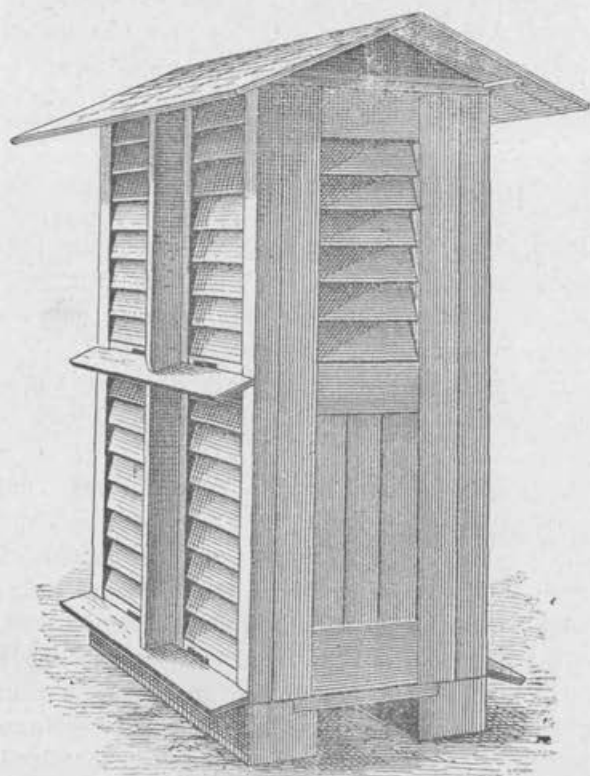
Pod.4.

Velike vrednosti je za prizimovanje, kakor tudi pri delanju in druženju čebel, ako se taki panji delajo tako, da se po dva vkup držita, to so dvo-

Dvojak.

Pod 5.

Pod 6.

jaki (gl. pod. 4, 5). V zimi se dvoje ljudstev na srednjo steno vkup stisne ter se tako medsebojno grejeta in skupno gorkoto narejata.

Panji, ki so odmenjeni za prosto stališče, narejeni so iz 2 cm debelih desk, le srednja stena je 3 cm debela, ter ima na obeh straneh zareze. Zunanje stene so obložene s slamo, katera je še povrh s ten-

kimi deščicami pokrita. Debelost take stene s slamo vred je 8—10 cm. Temu primerno mora biti tudi dno in pokrov za toliko daljši, kolikor se slame naloži. To so potem panji, da si boljših ne moremo želeti. Najostrejšo zimo, kar najhujšo vročino čebele v takih panjih komaj čutijo. Vse priprave za prezimovanje, zunaj panja, obstojijo le v tem, da obsenčimo žrela ter še spodnjim pri zemlji stoječim panjem pritrdimo kos matične mreže na žrelo, da miši ne morejo vanje.

Dvojaki se postavijo po dva ali po štirje eden vrh in zraven drugega tako da se s prednjimi stenami krijejo (gl. pod. 6). V tem slučaju zadostuje, da so prednje dotikajoče se stene le 1.5 cm

debele, ker vkup tiščeči se panji drug drugega mraza varujejo. Na tak paviljonček naložimo prilično streho in tako imamo nekaj lepega za domači vrt.

Dveri naredijo se skupno za celo stran, t. j. za 4 panje; lahko visijo v tečajih, še bolje je pa, da se le pristavijo ter se lahko na stran položijo, kadar imamo opraviti v panjih.

Omeniti še moramo, da ima srednja stena v dvojakih tik ob dnu 3 *cm* visoko in 8 *cm* široko vežo in sicer 8 *cm* od prednje stene proti dveram merjeno. Ta veža se dobro rabi pri delanju in druženju čebel. Pomniti je treba, da se morajo obračati deske za vse navpične stene tako, da stoje po koncu, t. j. da so lesne vitre navpične; deske za pokrov in dno se pa položijo od leve na desno, ne pa z vitrami od spredaj nazaj; ker sicer se po raznih vremenskih vplivih notranje razmerje panjev spreminja.

Iz dvojakov dado se še sestaviti razni večji paviljoni, o kojih mogoče pozneje govorimo. Pri nas imamo že mnogo večjih in manjših paviljonov in se prav dobro obnesejo. Sevé, da so panji s takimi dvojnimi stenami dražji od drugih, vendar pa odpadejo stroški čebelnjaka; zraven tega so pa tudi mnogo lepši in čebelam ugodnejši, toplejši, zlasti so pa žrela bolj razdeljena, da mlade matice redkeje zaidejo v tuje panje.

Konečno priporočam vsem čč. udom in čitateljem, koji še nimajo avstrijskega panja, da bi se ga vrlo poprijeli; naj bi se ta panj tudi po Slovenskem razširil. Veselilo bi me, ko bi mogel s temi vrsticami kaj storiti za slovensko čebelorejo ter čitateljem „Čebelarja“ koristiti. Želim s tem podati čebelarjem priložnost, da si zagotovijo pravi temelj uspešne čebeloreje, ker je dober panj.

Dopisi.

Iz Podutika nad Ljubljano. Nekaj vrstic Vam napišem, gospod urednik, iz lastne skušnje o Gerstungovih panjih, ker sem bral v „Čebelarju“ nek članek, iz katerega je razvidno, da dotični gospod čebelar ni temu, po moji dosednji skušnji prav dobremu panju, nič kaj posebno naklonjen. Prve skušnje so izborne in te Vam hočem v naslednjih stavkih popisati, kakor bom tudi vse druge natančno popisal, kako se bodo čebele v prihodnje v teh panjih razvijale.

11. maja vsadim 2 roja, seveda z eno matico, v ta ogromni panj; dal sem notri sedem izdelanih satnikov in pet praznih, na katere sem prilepil samo ozke začetke. Danes, ko to pišem — 27. julija, — pa je popolnoma zadelan. Ob lipovem cvetju sem odstranil zadej mrežo in ko ga čez nekaj dni pogledam, zadela je prav do zadnje končnice in zdaj je natlačeno poln. Ko ste nam čebelarjem iz šentviške fare pokazali na tistem čebelarskem shodu Gerstungov panj, sem bil ravno jaz, ki sem si dovolil ono opazko, čemu neki še tako medišče na tak velik panj, ker še ta ni v stanu biti kdaj poln, a zdaj bi potreboval tudi medišče in če bo količkaj ajdove paše, me ne skrbi, da bi ne bilo tudi to polno. Ravno imam premnogo dela, da bi napravil tako medišče z okvirčki, zatoraj si bom moral pomagati s starimi škatlami. Tudi drugi trije Gerstungi so tako polni, da je komaj za mrežo zadej še prostora. Kar je res, je res, prva skušnja mi je pokazala, da so Gerstungovi panji

vsega priporočila vredni; za razvijanje čebel ne poznam do sedaj boljšega panja. Kdor pa je neverjeten Tomaž, ta naj pride pogledat in prepričal se bo, kaj zmorejo čebele v Gerstungovem panju. Po zimi napravil si jih bom zopet nekaj, pa bolj priprostih, kakor ste ga Vi pokazali, gledal bom le bolj na natančnost mere, drugo bom pa bolj po svoje napravil, kot sedanje štiri, katere ste spomladi v mojem čebelnjaku videli.

Čebelarskim pozdravom: Gašper Bizjan.

Raznoterosti.

Čebelni semenj na Igu. Na dan sv. Lorenca bil je na Igu običajni semenj za čebele, na katerega so jih pripeljali čebelarji 200 panjev. Čebele so bile prav dobre in prav po ceni. Nek čebelar iz Šmartna pod Šmarno goro kupil jih je blizo 100 panjev, polovico po 2 gld. in polovico po 1 gld. 65 kr. panj. To res ni nikaka cena in naj se čebelarjem že skoraj vremena zjasne, da bodo svoje pridelke mogli za primerno ceno prodajati. Avstrijska čebelarska društva stavijo vse upanje na leto 1903; tega leta se bo namreč določevala vvoznina ali col za razne predmete in če se tudi v Avstriji vvede taka vvoznina za med kot v Nemčiji (40 mark = 24 gld. a. v.) potem bomo čebelarji na konju.

Izrojenci so oni panji, ki so že odrojili. Ako je bil kak izrojenec posebno dober plemenjak, pa se je preveč izrojil, je dobro če se mu pomaga s tem, da se ga postavi na prostor kakega zelo čebelnega jalovca, kateri se prestavi kam drugam. Na ta način bo dobil izrojenec veliko čebel, a jalovec si bo kmalu opomogel, ker je zelo zaležen in bo še lahko jeseni težek. Na poprejšne izrojenčevo mesto naj se dene zadnji njegov roj, če se je prestavljanje še isti dan po rojenji izvršilo.

Za navadne panje potrebuje čebelar večkrat kravjek, da zamaže ž njim kake razpoke, ali kadar navezne nanje pustoto ali ob dobri paši škatle. Trdnejša pa je maža, ako se zmeša s polovico kravjeka eno četrtino ilovice in eno četrtino pepela. Posebno priporočamo to mažo ob prepeljavanju.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje II. Imam panj, ki letos ni hotel rojiti, vendar bi ga imel še za plemenjaka, ker ima še-le eno leto staro matico. Ali pa ne bo zopet drugo leto jalovec? (J. V. v O.)

Odgovor: Ako bi panj v dobri spomladi ne rojil, svetovali bi Vam, da ga jeseni kasirajte, a letos je bila izredno neugodna spomlad in v največ krajih so čebele slabo porojile, zlasti čebelarjem, ki niso bili posebno z medom preskrbljeni in niso zelo težkih panjev za pleme pustili, zatoraj bomo morali pustiti tudi nekaj jalovcev za pleme. Seveda bomo izbirali le take, ki so bili pozneje, ko se je vreme na bolje obrnilo, najpridnejši. V juliju je najpripravnější čas, da se takim jalovcem, ki imajo lepo, mlado delo, odvzame

matica, da si čebele mlado izgoje, potem je čebelar lahko brez skrbi, za dobro matico. Če pa je pred lipovem cvetjem tak panj dovelj močan, se mu kar odvzame roj.

Novi udje čebelarskega društva za l. 1899.

V mesecu juliju so pristopili sledeči častiti udje: Počivalnik Karol, posestnik in hotelier v Ljubljani. — Frančišek Premru, župnik v Mižici na Koroškem (Mies in Kärnten). — Karol Kirehmayer, župnik v Črni (Schwarzenbach in Kärnten). — Alojzij Hutter, župnik v Koprivni, pošta Schwarzenbach.

Listnica uredništva.

Gospod G. B. iz P.: Hvala, prav dobro! Tudi drugi čebelarji, ki so kupili pri Vas čebele, se pohvalijo, da so se dobro obnesle. Omenjeno obravnavamo pri obnem zboru. — Gospod M. R. v Č.: Vsaj dobite tudi lahko tako izmetalnico za okvirje 16 × 33 cm, a iz Vašega pisma sklepamo, da nimate okvirjev. Če čebelarite z nepremakljivim delom, potem Vam sploh ne svetujemo izmetalnice, temveč stiskalnice. — Vsem častitim udom: Klišeje za podobe za članek »Avstrijski panj« je naredila cinkografična tvrdka Jan Vilim v Pragi, a ker so se morale podobe predelati, oziroma prej še prerisati, jih ni mogla prej poslati, zato je tudi ta številka morala zakasnit. Morebitno nevoljo radi tega naj spremene čebele vsem čebelarjem v prav pristrčno veselje s tem, da jim bodo napolnile medene deže prav do vrha.

Albin Špruk, slikar, pošta Luče pri Celju (Štajersko) slika končnice po 40 kr., če da sam les po 50 kr., prav fino delo 60 kr., z lakom prevlečene 70 kr.

Čebelarska zadruga

v Št. Petru v Savinjski dolini

prodaja ameriške panje (pa ne po Pavlinovi preosnovi) po 3 gld. Gerstungove po 2 gld. in domače po 1 gld. — Umetno satovje po 2 gld 1 kg. — Izmetalnice po 5, 8 in 10 gld. — Vse drugo potrebno čebelarsko orodje po najnižji ceni pošteno izdelano. — Cenik brezplačno.

Za čebelarsko zadrugo:

JOŽEF KLOPČIČ

nadučitelj v Št. Petru v Savinjski dolini. (Štajersko).

Udnina (1 gld.) in reklamacije naj se blagoizvolijo pošiljati č. g. Fr. Mekincu, duhovniku v pokoju, cesta Mestni log št. 8, Trnovo, Ljubljana, dopisi in članki za list pa uredniku „Slov. čebelarja“ Francišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pod Šmarno goro, pošta Št. Vid pri Ljubljani.

Odgovorni urednik Avgust Pucihar. — Lastnik »Slovensko čebelarsko društvo«.
Tiskajo Blasnikovi nasledniki v Ljubljani.